

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometria kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia tarkastellaan teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu noin 3500 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Tässä kevään 2005 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa ja sukupolvenvaihdoksia sekä yrittäjien näkemyksiä yhteisö- ja pääomaverouudistuksen vaikutuksista. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät tästä raportista.

Helsingissä 31.3.2005

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Pirkanmaan ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta.....	22

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Pirkanmaalla ja koko maassa. Pirkanmaalla toimivista yrityksistä lähes kaksi viidestä uskoo suhdanteiden paranevan ja kuusi prosenttia odottaa suhdanteiden heikkenevän lähimmän 12 kuukauden aikana. Saldoluvun mukaan Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat samaa tasoa kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pirkanmaalla pysyneet lähes samalla tasolla kuin syksyllä 2004.

Koko maan ja Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Liikevaihdon, yrityksen kannattavuuden ja vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Muilta osin suhdannenäkymät eri osatekijöiden suhteen ovat Pirkanmaalla samalla tasolla kuin keskimäärin muualla maassa. Tuotantokustannusten kasvua ennakoitiin saldoluvun lähes yhtä suuri osuus Pirkanmaan kuin koko maan pk-yrityksistä.

Pirkanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahin este on kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat resurssitekijät ja yleinen suhdanne-/maailmantilanne. Kehittämisen esteet Pirkanmaan ja koko maan pk-yritysten keskuudessa ovat hyvin samankaltaisia. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä viidellä prosentilla Pirkanmaan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä yhdellä prosentilla, rahoituksen hinta kahdella prosentilla ja vakuuksien puute kolmella prosentilla alueen pk-yrityksistä. Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen pienempänä kehittämisen esteenä kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maassa yritykset ilmoittavat investoivansa 13 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan vuoden aikana. Pirkanmaan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,1 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Alueella toimivat pk-yritykset aikovat investoida eniten koneisiin ja laitteisiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Rakennuksiin alueella toimivat pk-yritykset aikovat investoida muun maan pk-yrityksiä vähemmän. Muilta osin Pirkanmaan ja koko maan pk-yritysten investointikohteet ovat hyvin samankaltaisia.

Pirkanmaalla ja koko maassa toimivista pk-yrityksistä 29 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Pirkanmaan pk-yritykset ovat useimmiten hankkineet ulkoisen rahoituksen pankista (80 %) ja Finnverasta (16 %).

Alueen pk-yrityksistä kasvun rahoitusta tarvitsee noin joka kolmas yritys. Koko maassa vastaava luku on 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Pirkanmaan pk-yritykset aikovat hankkia useimmiten pankista (66 %) ja Finnverasta (28 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa joka viides Pirkanmaalla ja koko maassa toimiva pk-yritys.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta maaliskuussa 2005.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3475 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 21.1.-4.3.2005. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pirkanmaan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Jarkko Soikkeli ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).**
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% ⇒ **saldoluku = + 30%****

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

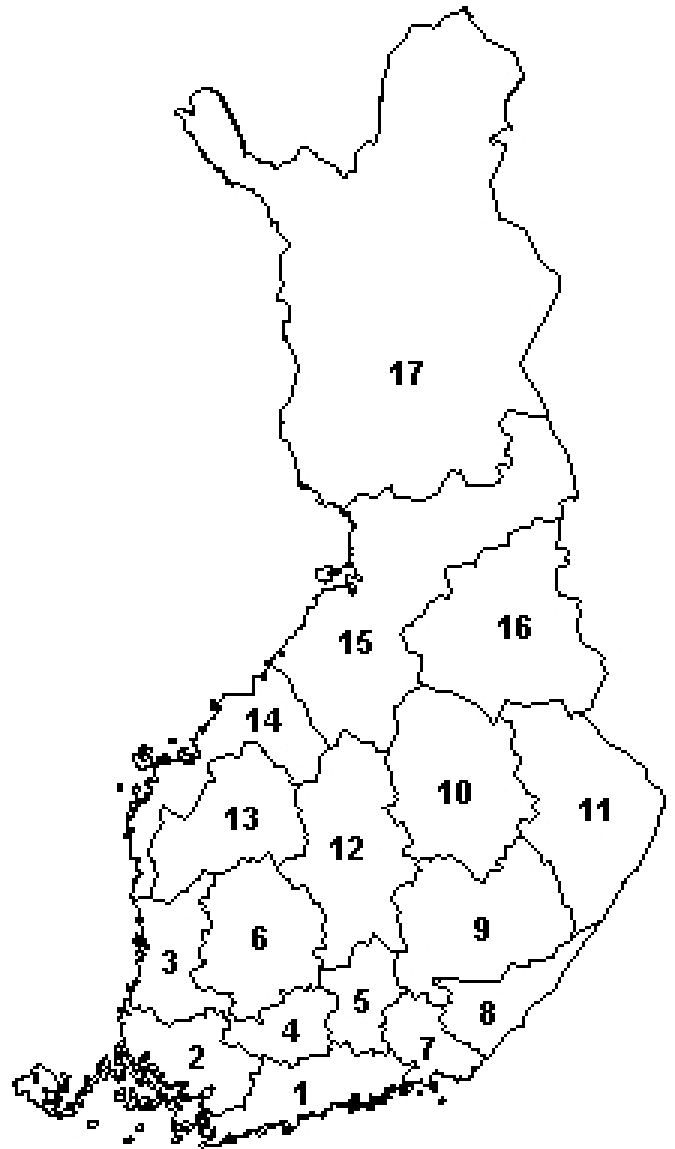
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2005
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	PIRKANMAA	447	100%
PIRKANMAA	Luoteis-Pirkanmaa	52	12%
	Kaakkois-Pirkanmaa	27	6%
	Etelä-Pirkanmaa	51	11%
	Tampereen seutukunta	214	48%
	Lounais-Pirkanmaa	51	11%
	Ylä-Pirkanmaa	52	12%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	94	21%
	Rakentaminen (TOL: 45)	59	13%
	Kauppa (TOL: 50-52)	119	27%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	175	39%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	268	60%
	5 - 9 henkilöä	93	21%
	10 - 19 henkilöä	55	12%
	20 - 49 henkilöä	21	5%
	50 + henkilöä	10	2%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2004	Alle 0,20 milj. euroa	116	26%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	97	22%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	83	19%
	1,50 + milj. euroa	63	14%
	Ei vastausta	88	20%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	34	8%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	211	47%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	126	28%
	Ei kasvutavoitteita	70	16%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	6	1%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	367	82%
	Kyllä	80	18%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	289	65%
	1996 - 2000	66	15%
	2001 - 2005	92	21%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	315	70%
	Palkattu toimitusjohtaja	76	17%
	Muut	56	13%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
  - Helsinki
  - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
  - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

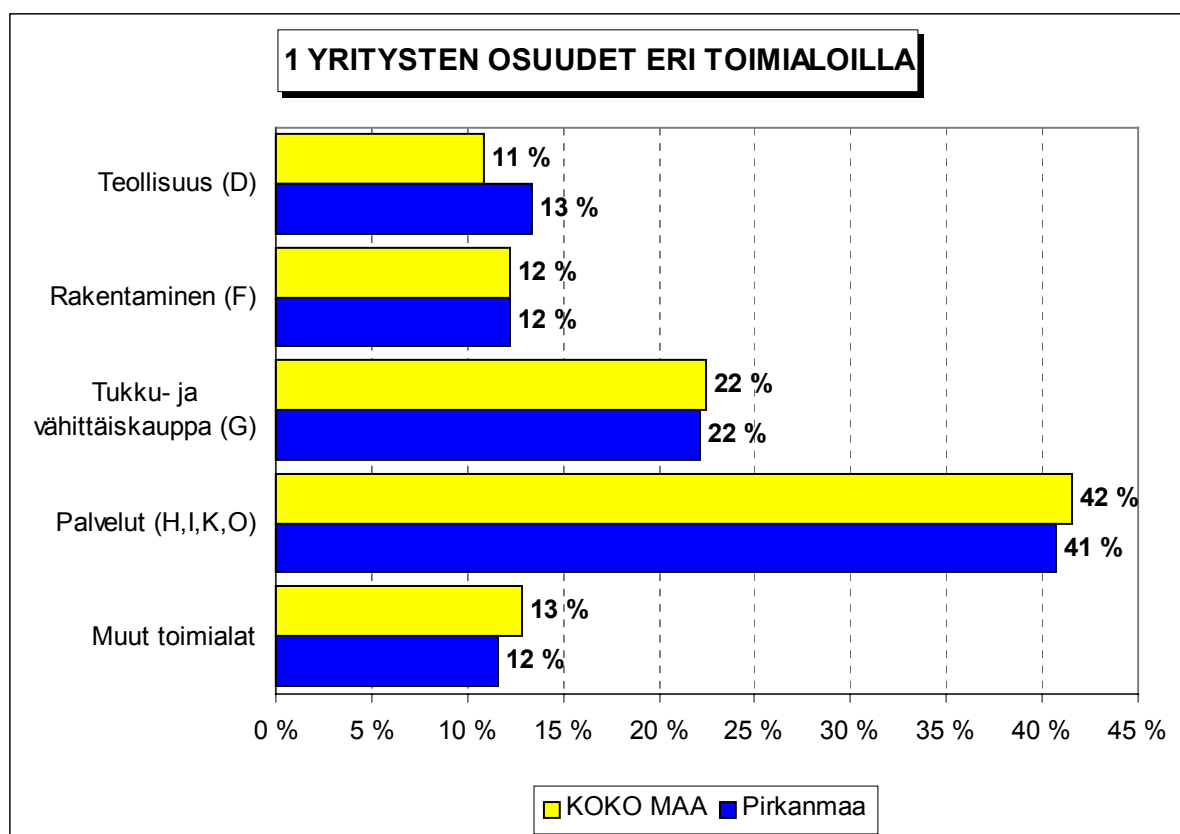

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Pirkanmaan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2003 noin 228400 yritystä. Näistä yrityksistä 19800¹ toimi Pirkanmaalla. Pirkanmaalla on teollisuuden yrityksiä suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Rakennusalalla, palvelualalla sekä tukku- ja vähittäiskaupassa toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Pirkanmaalla lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

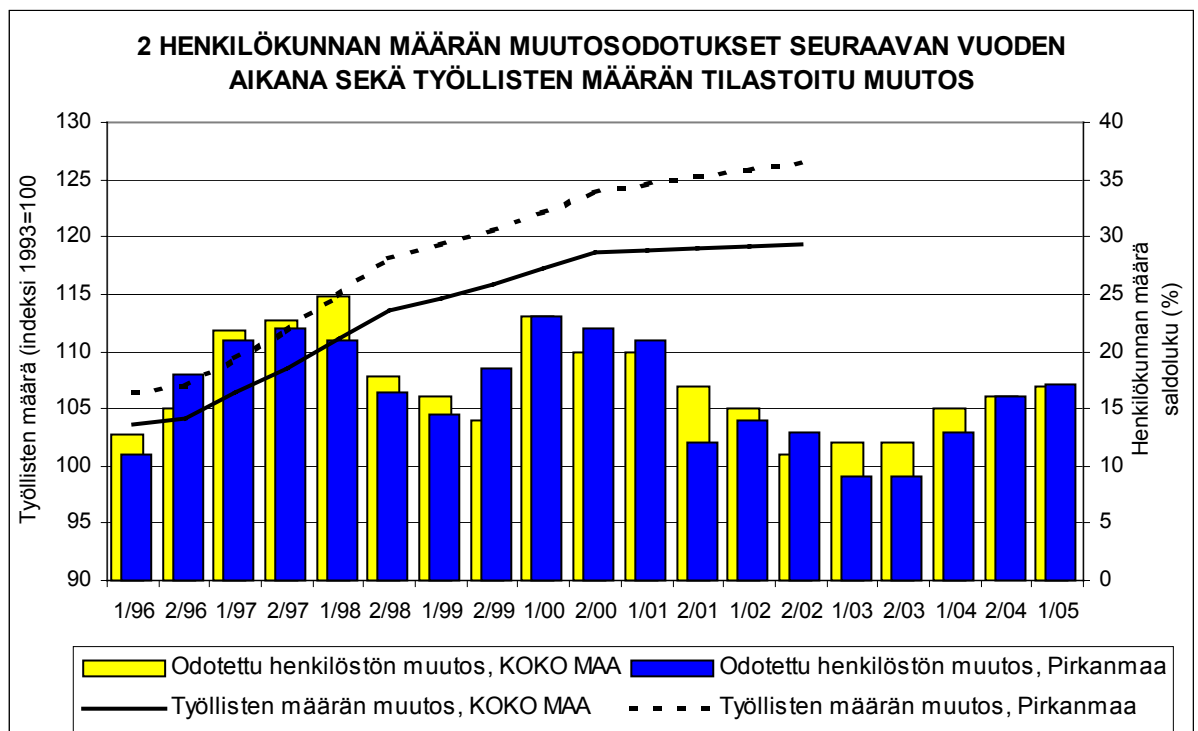
Pirkanmaalla olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2002 noin 116100 henkilöä². Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2004) mukaan koko maassa 7,9 % ja Pirkanmaalla 7,4 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	22	73	5	17
Pirkanmaa	22	72	5	17

Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pirkanmaalla pysyneet lähes samalla tasolla kuin syksyllä 2004 (saldoluku +16 %). Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat myös samaa tasoa kuin edellisessä kyselyssä, sillä syksyllä 2004 henkilökunnan määrän saldoluku oli +16 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pirkanmaan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Pirkanmaan pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2002.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluuvut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluuvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

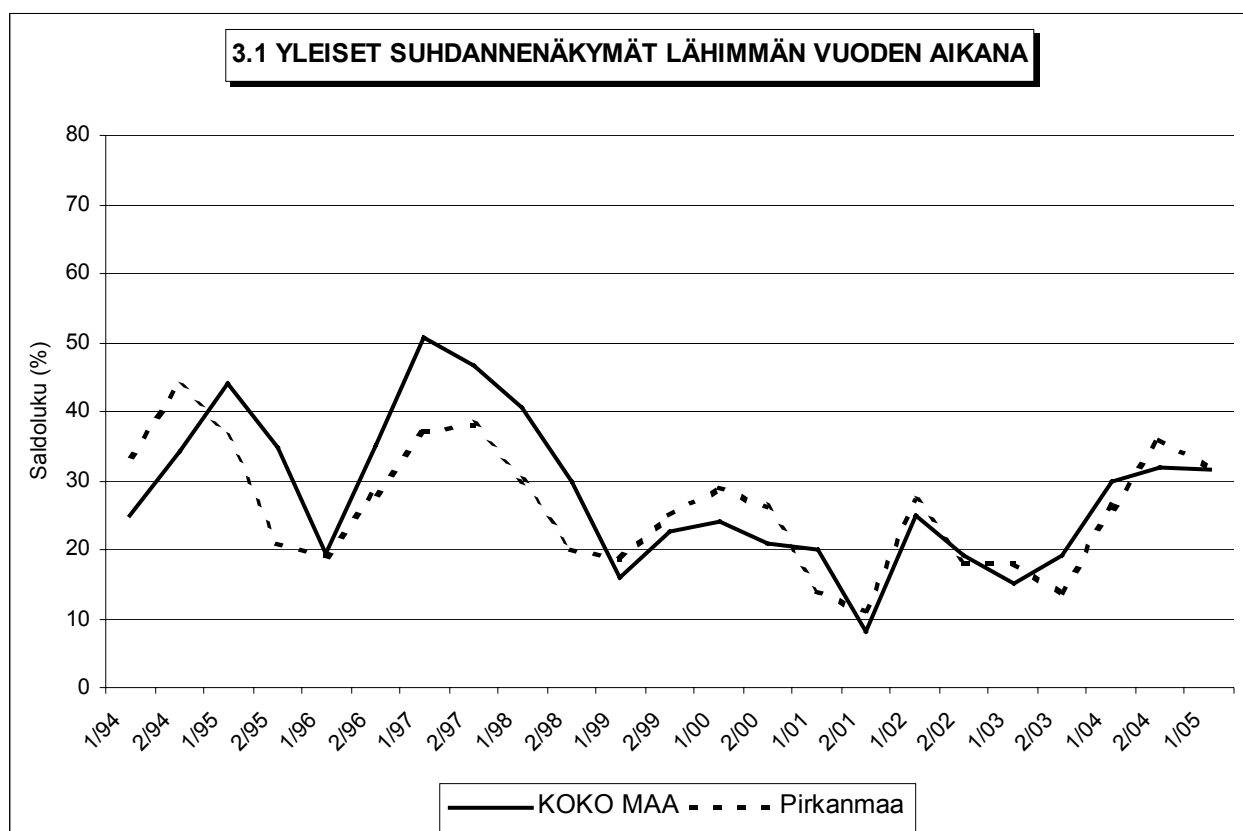
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	40	52	8	32
Pirkanmaa	38	56	6	32

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Pirkanmaalla ja koko maassa. Pirkanmaalla toimivista yrityksistä lähes kaksi viidestä uskoo suhdanteiden paranevan ja kuusi prosenttia odottaa suhdanteiden heikkenevän lähimmän 12 kuukauden aikana. Saldoluvun mukaan Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat samaa tasoa kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Pirkanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat hieman heikommät kuin syksyllä 2004. Koko maan pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat nyt samanlaiset kuin edellisen kyselyn aikaan.

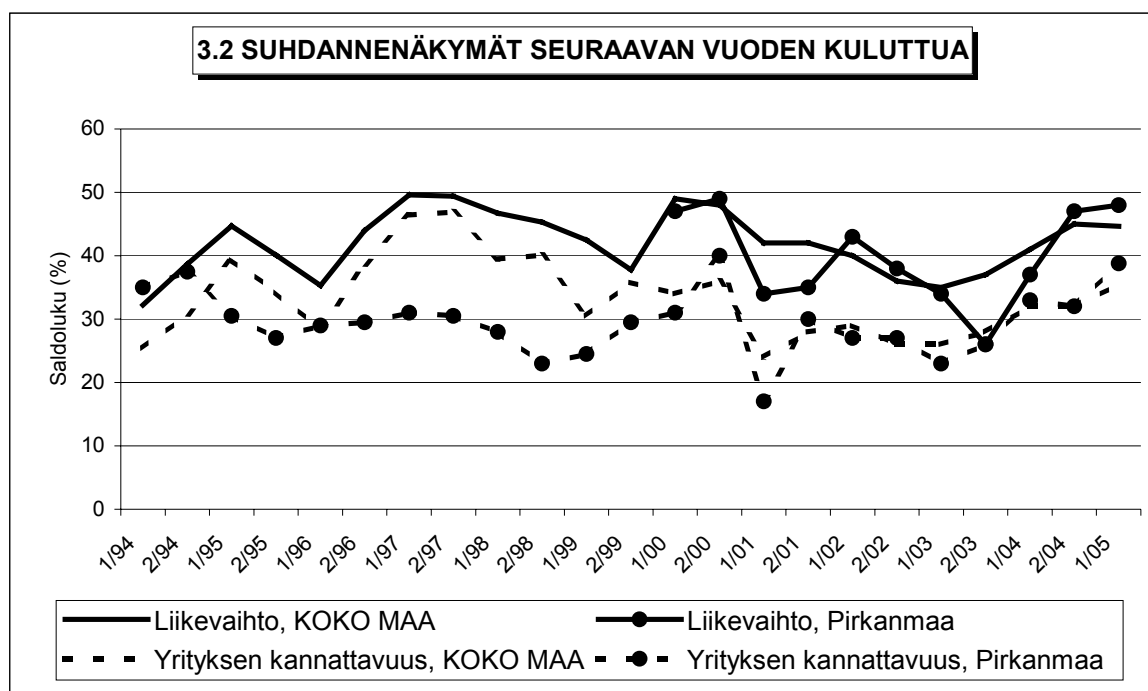
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehitys-panostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
KOKO MAA								
Suurempi	54	22	24	10	11	40	43	41
Yhtä suuri	38	67	73	89	88	53	48	55
Pienempi	9	11	3	1	1	7	8	3
Saldoluku (%)	45	11	21	9	10	33	35	38
Pirkanmaa								
Suurempi	55	21	24	12	10	42	47	46
Yhtä suuri	38	68	73	87	89	50	45	51
Pienempi	7	11	2	1	1	8	8	3
Saldoluku (%)	48	10	22	11	9	34	39	43

Koko maan ja Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Liikevaihdon, yrityksen kannattavuuden ja vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Muilta osin suhdannenäkymät eri osatekijöiden suhteen ovat Pirkanmaalla samalla tasolla kuin keskimäärin muualla maassa. Tuotantokustannusten kasvua ennakoitiin saldoluvun lähes yhtä suuri osuus Pirkanmaan kuin koko maan pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Pirkanmaalla lähes samalla tasolla kuin syksyllä 2004. Yrityksen kannattavuuden osalta alueen yritysten suhdannenäkymät ovat paremmat kuin edellisessä kyselyssä.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

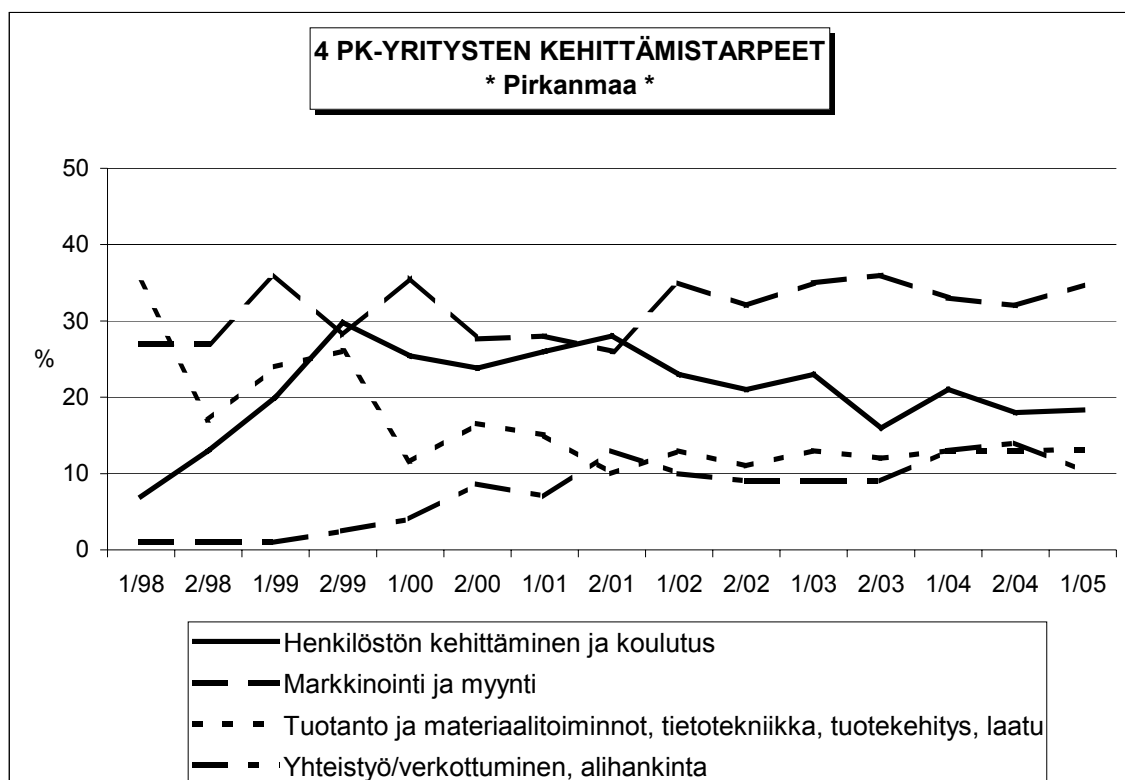
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Johtaminen	5	5
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	18
Markkinointi ja myynti	36	35
Vienti ja kansainvälistyminen	2	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	5
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	12	13
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	11	10
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	4
Muu	1	0
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	7

Pirkanmaan pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä, seuraavaksi eniten kehittämistarvetta alueen pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Koko maan ja Pirkanmaan pk-yritysten kehittämistarpeet ovat hyvin samankaltaisia.

Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna markkinoinnin ja myynnin kehittämistarve on lisääntynyt alueella jonkin verran. Yhteistyön, verkottumisen ja alihankinnan kehittäminen on puolestaan vähentynyt Pirkanmaalla hieman. Muilta osin tuloksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisestä kyselystä.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

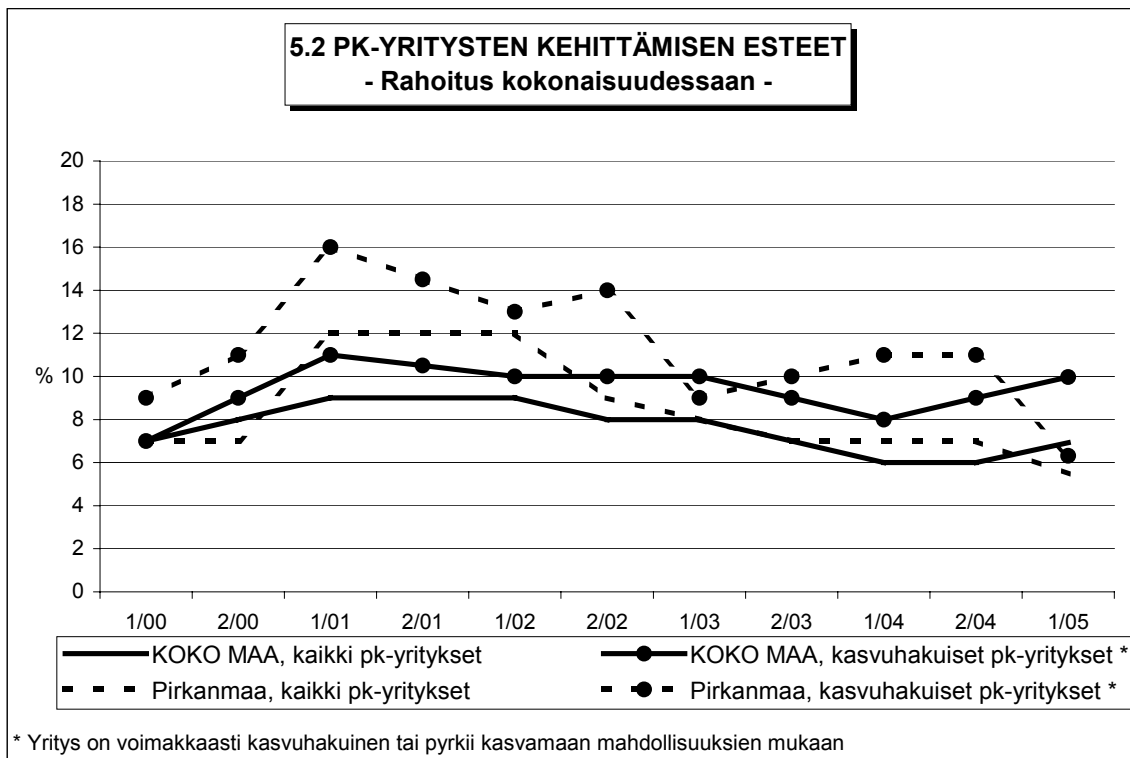
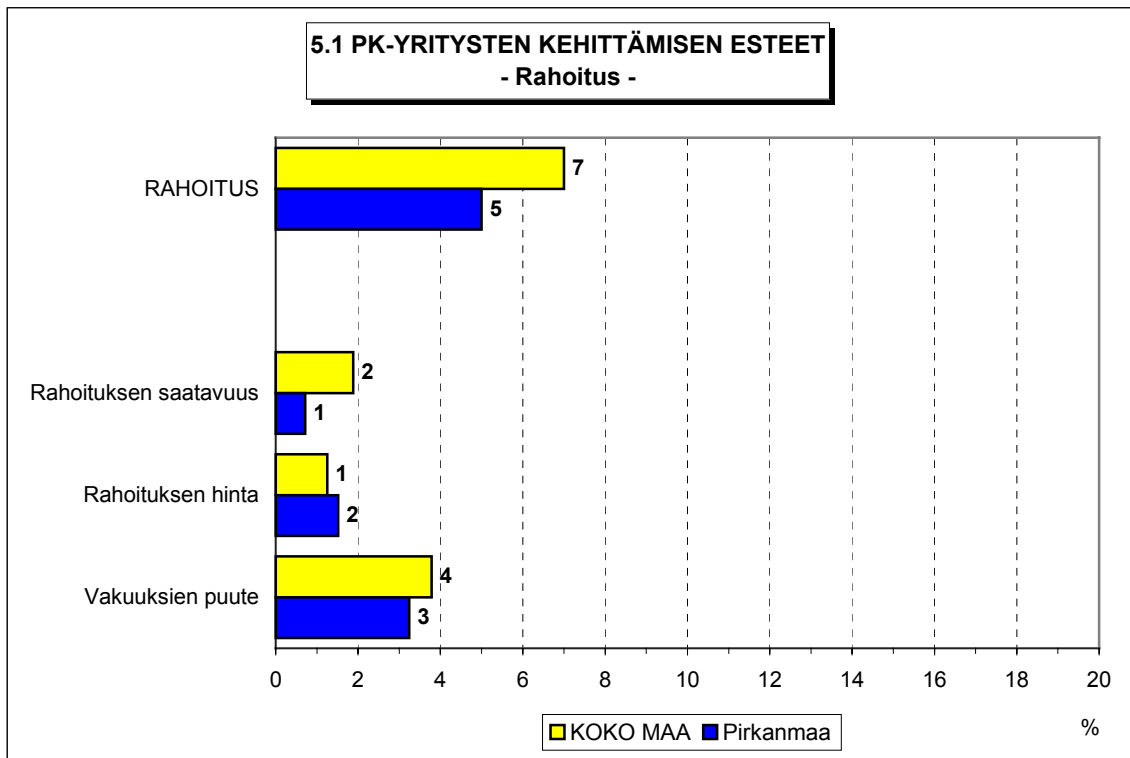
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pirkanmaa
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	5
byrokratia	3	2
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	1
muu sääntely	2	2
KUSTANNUSTASO	10	13
verotus	2	4
palkkataso	2	2
työn sivukulut	4	5
muut tuotantokustannukset	2	2
KILPAILUTILANNE	27	25
kireä kilpailutilanne	19	17
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	3
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	0
markkinoita vääristävät tuet	1	1
harmaa talous, konkurssit jne.	2	2
kysynnän riittämättömyys	2	2
RAHOITUS	7	5
rahoituksen saatavuus	2	1
rahoituksen hinta	1	2
vakuuksien puute	4	3
RESURSSITEKIJÄT	16	21
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8	11
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	1
toimitilat	2	4
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	6
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	16	17
MUUT TEKIJÄT	7	7
EI OSAA SANOA	10	8

Pirkanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahin este on kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat resurssitekijät ja yleinen suhdanne-/maailmantilanne. Kehittämisen esteet Pirkanmaan ja koko maan pk-yritysten keskuudessa ovat hyvin samankaltaisia.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä viidellä prosentilla Pirkanmaan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä yhdellä prosentilla, rahoituksen hinta kahdella prosentilla ja vakuuksien puute kolmella prosentilla alueen pk-yrityksistä. Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen pienempänä kehittämisen esteenä kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Alueella toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta lähes yhtä suurena kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

hittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

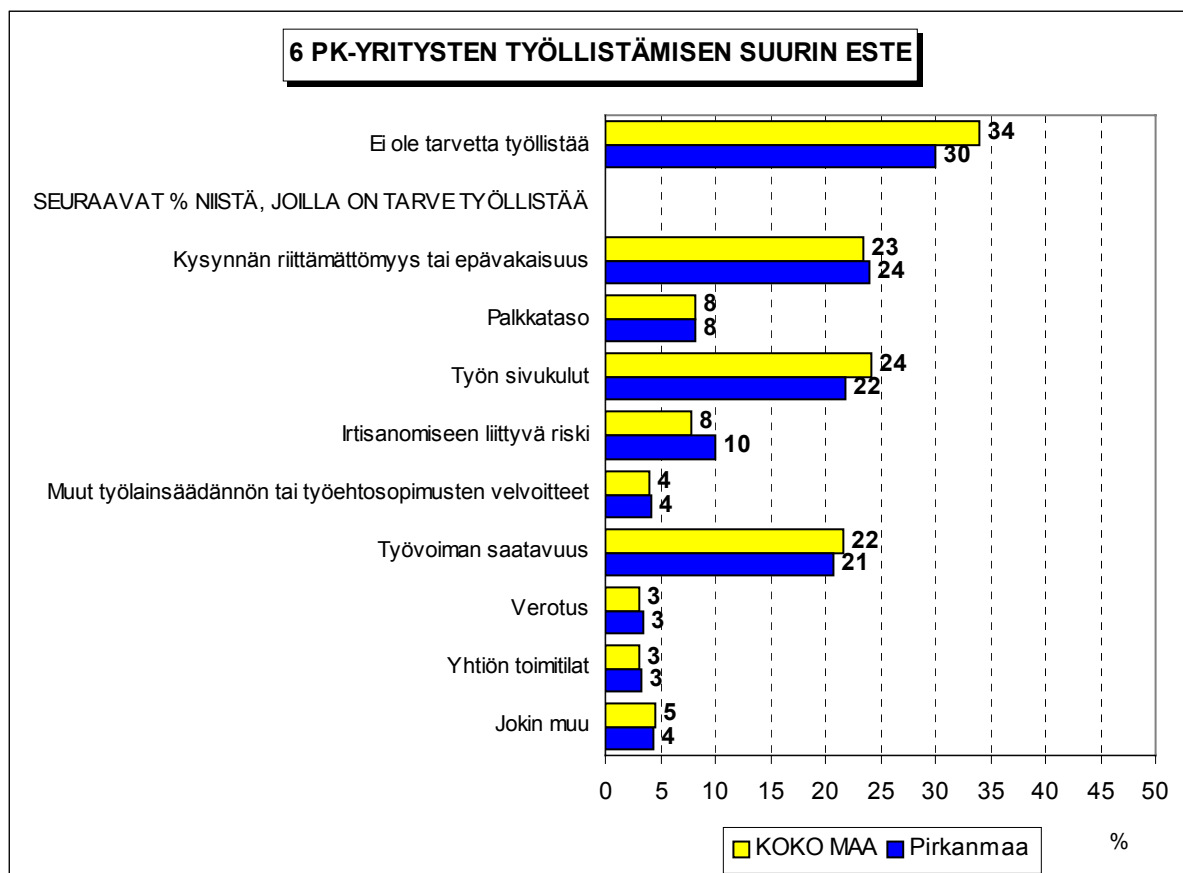
Ke

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Ei ole tarvetta työllistää	34	30
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	23	24
Palkkataso	8	8
Työn sivukulut	24	22
Irtisanomiseen liittyvä riski	8	10
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	4	4
Työvoiman saatavuus	22	21
Verotus	3	3
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	3
Jokin muu	5	4

Pirkanmaan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus, työn sivukulut ja työvoiman saatavuus. Koko maan tilanteeseen verrattuna Pirkanmaan pk-yritysten ja koko maan työllistämisen esteet ovat hyvin samankaltaisia. Lähes joka kolmannella Pirkanmaan ja koko maan pk-yrityksellä ei ole tarvetta työllistää.

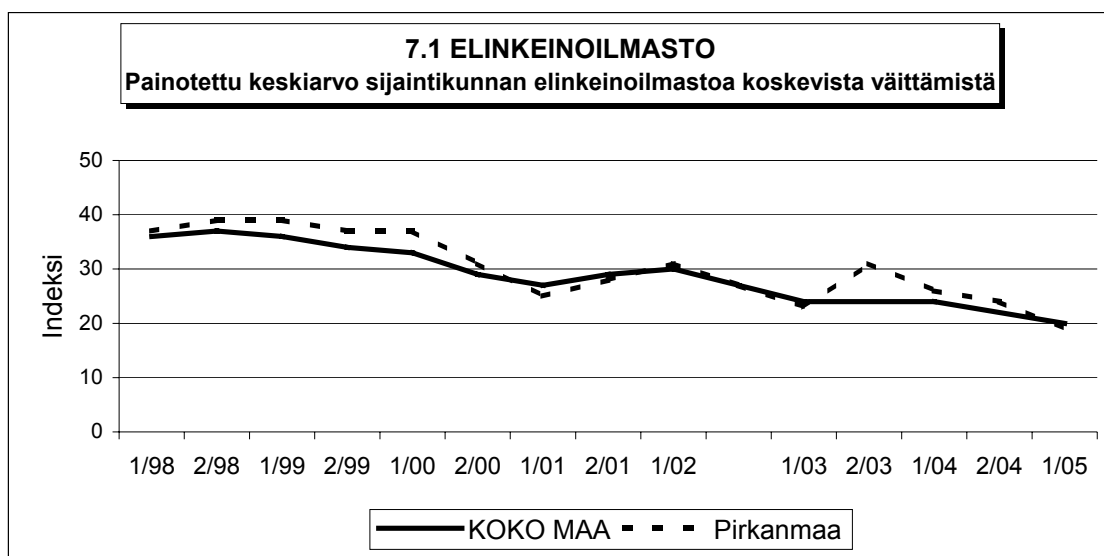

7 Elinkeinoilmasto

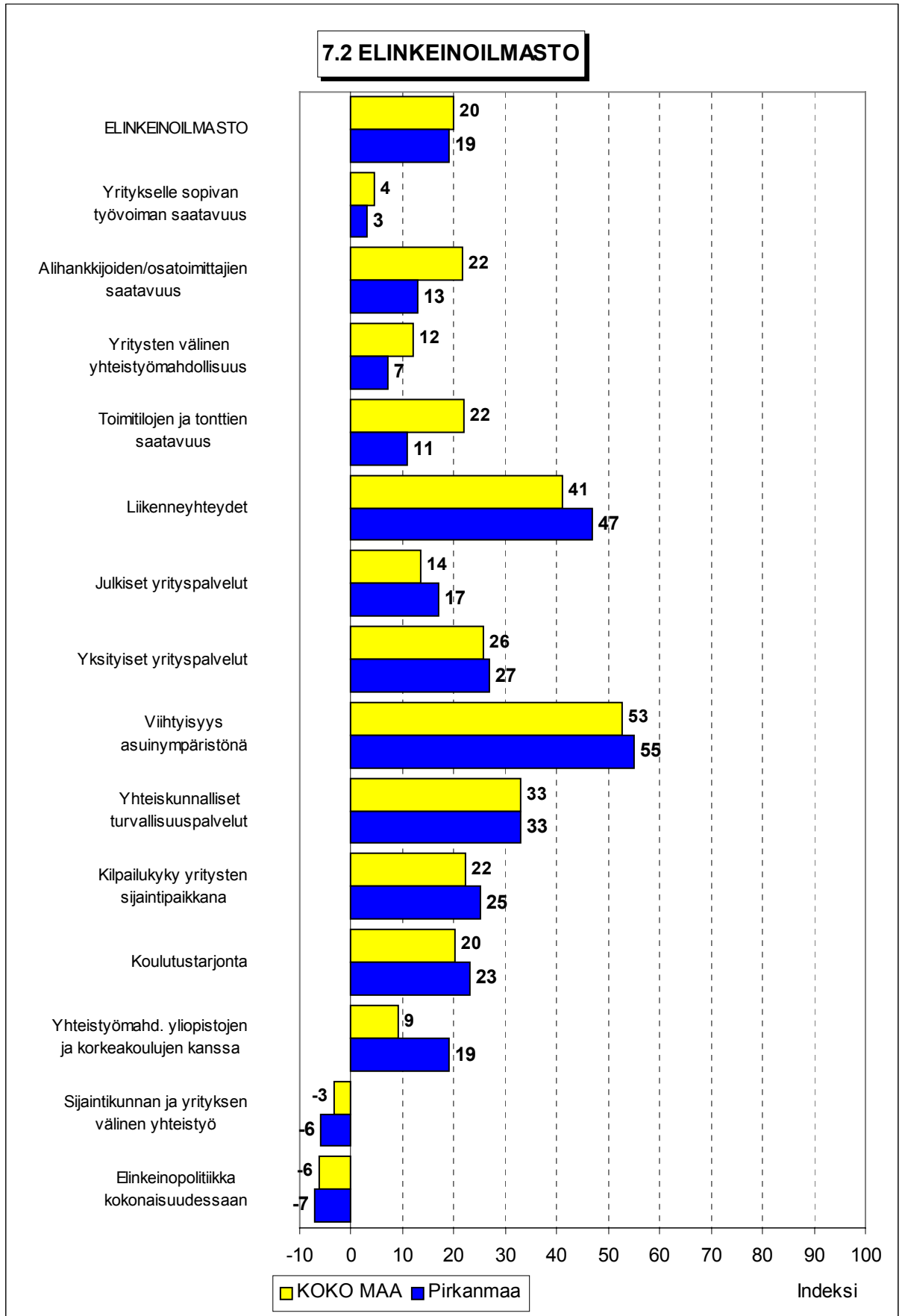
Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Pirkanmaa
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	3
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	22	13
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	12	7
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	22	11
Liikenneyhteydet	41	47
Julkiset yrityspalvelut	14	17
Yksityiset yrityspalvelut	26	27
Viihtyisyys asuinympäristönä	53	55
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	33	33
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	22	25
Koulutustarjonta	20	23
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	9	19
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	-3	-6
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-6	-7
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	20	19

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pirkanmaalla lähes yhtä tyytyväisiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä alueella toimivat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä, liikenneyhteyksiin, yhteiskunnallisiin turvallisuuspalveluihin sekä yksityisiin yrityspalveluihin. Tyytymättömiä pk-yritykset alueella ovat sijaintikunnan ja yritysten väliseen yhteistyöhön, elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan sekä yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen. Pirkanmaan pk-yritykset ovat koko maan pk-yrityksiä tyytyväisempiä yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa ja liikenneyhteyksiin. Muuta maata tyytymättömiä alueen pk-yritykset ovat toimitilojen ja tonttien saatavuuteen sekä alihankkijoiden ja osatoimittajien saatavuuteen. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pirkanmaalla edelleen heikentynyt keväästä ja syksystä 2004.

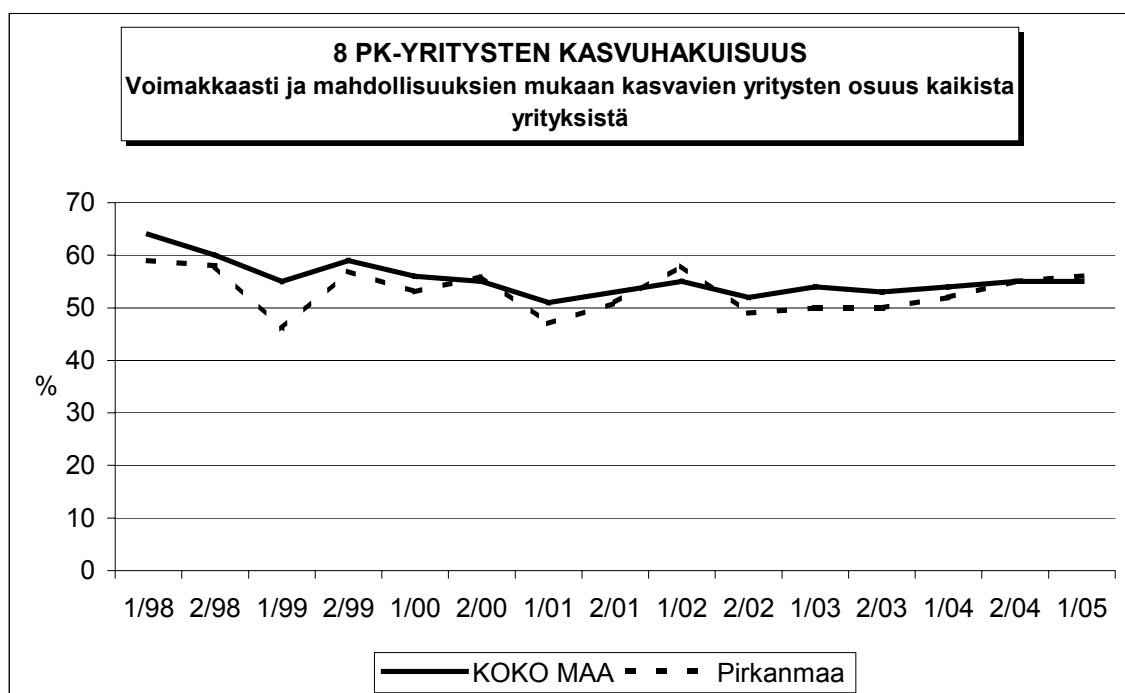
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	9
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	47	47
Pyrimme säilyttämään asemamme	28	29
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	15	14
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1

Pirkanmaalla on suhteellisesti lähes yhtä paljon voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana ennakoi prosentti koko maan ja Pirkanmaan pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä kotimaassa sekä uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pirkanmaalla yhteensä 56 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus lähes yhtä suuri (55 %). Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Pirkanmaalla nyt lähes yhtä suuri kuin syksyllä 2004.

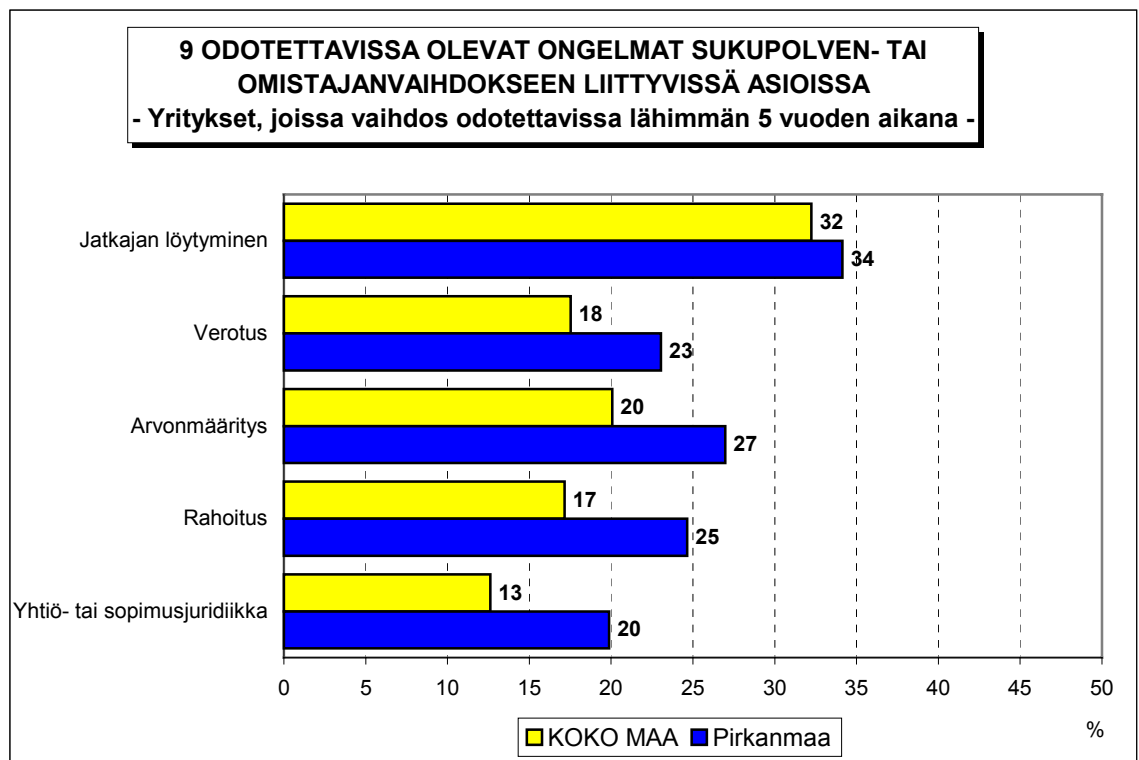
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	87
Kyllä	14	13
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	73
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	9
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	11	9
Ei osaa sanoa	9	9

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka seitsemännessä Pirkanmaalla ja koko maassa toimivassa pk-yrityksessä.

Koko maassa ja Pirkanmaalla sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana lähes joka kuudennessa pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä, arvonmäärityksessä, rahoituksessa ja verotuksessa. Pirkanmaan pk-yritykset odottavat sukupolven- tai omistajanvaihdoksiin liittyvän enemmän ongelmia kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin.

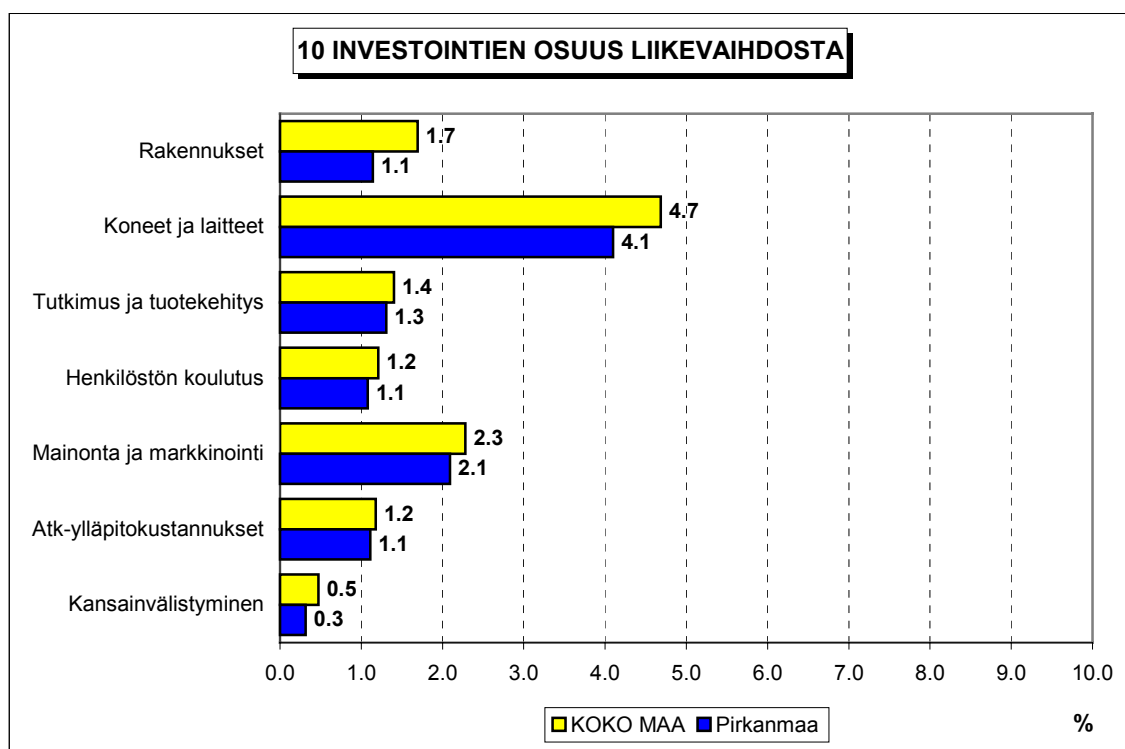

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Rakennukset	1.7	1.1
Koneet ja laitteet	4.7	4.1
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	1.3
Henkilöstön koulutus	1.2	1.1
Mainonta ja markkinointi	2.3	2.1
Atk-ylläpitokustannukset	1.2	1.1
Kansainvälistyminen	0.5	0.3
YHTEENSÄ	13.0	11.1

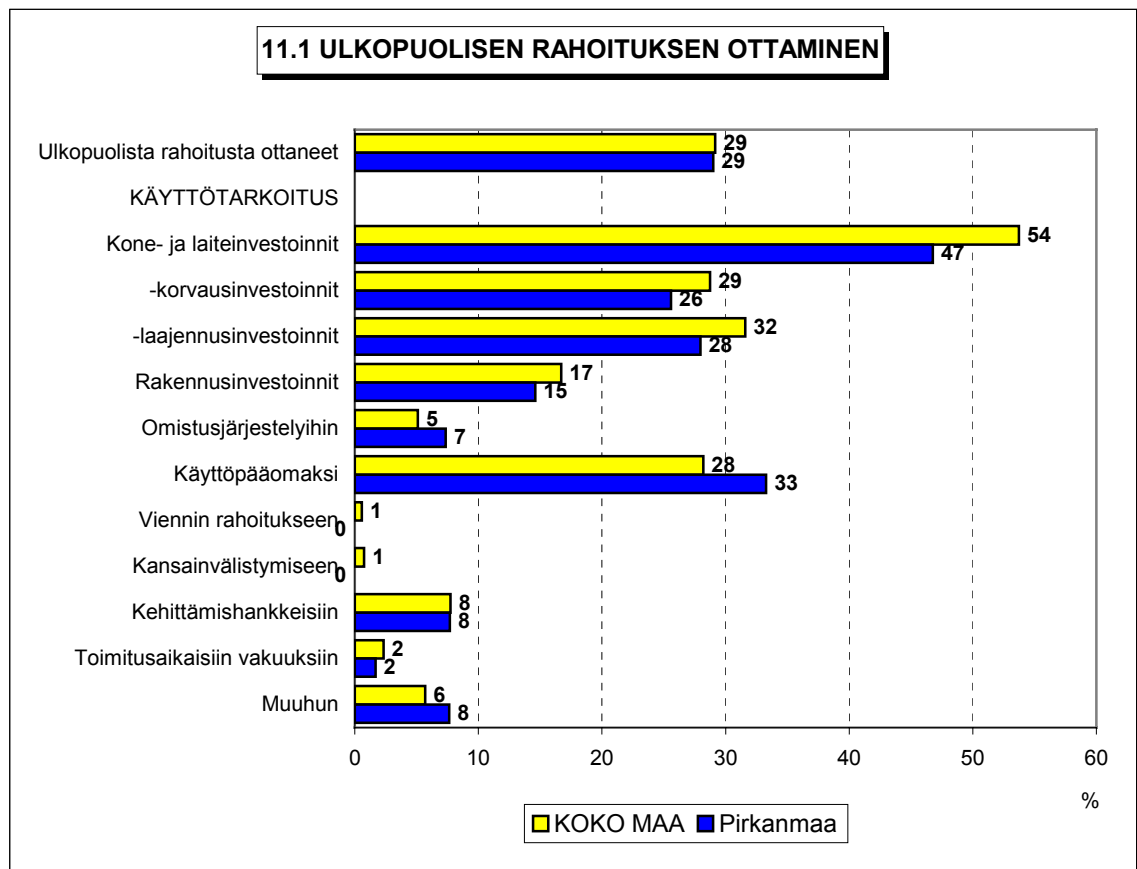
Koko maassa yritykset ilmoittavat investoivansa 13 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan vuoden aikana. Pirkanmaan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,1 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Alueella toimivat pk-yritykset aikovat investoida eniten koneisiin ja laitteisiin sekä mainontaan ja markkinointiin. Rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin alueella toimivat pk-yritykset aikovat investoida muun maan pk-yrityksiä vähemmän. Muilta osin Pirkanmaan ja koko maan pk-yritysten investointikohteet ovat hyvin samankaltaisia.

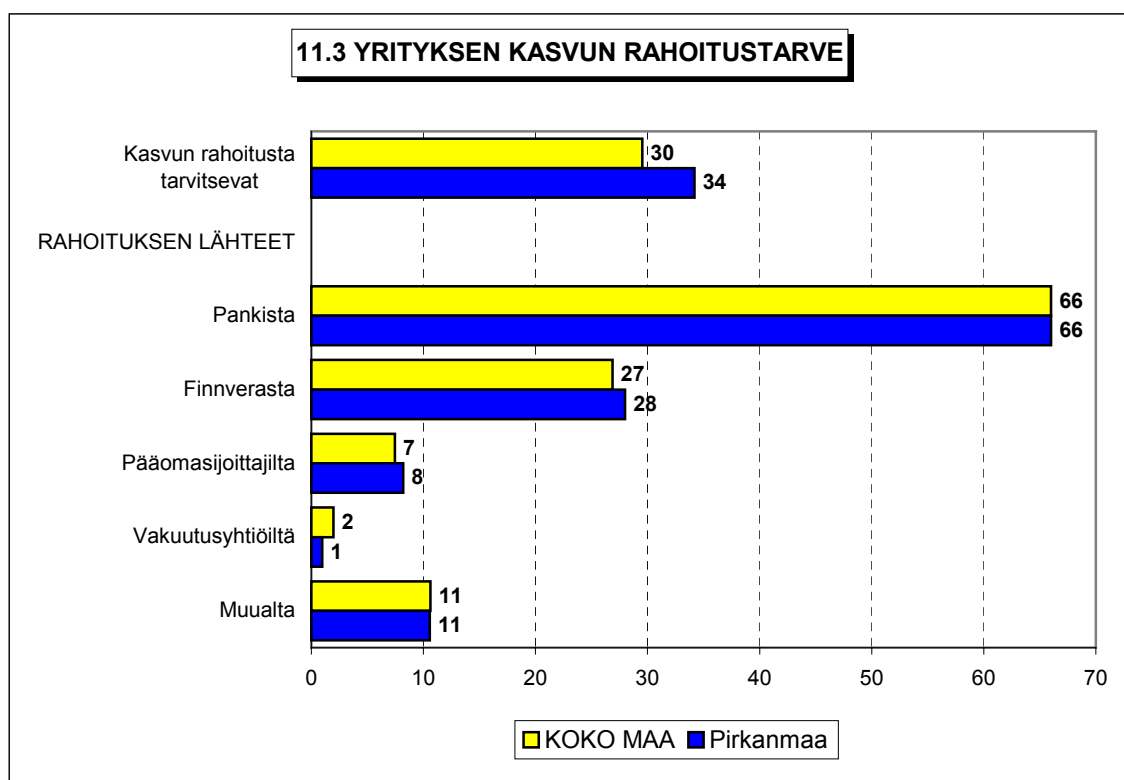
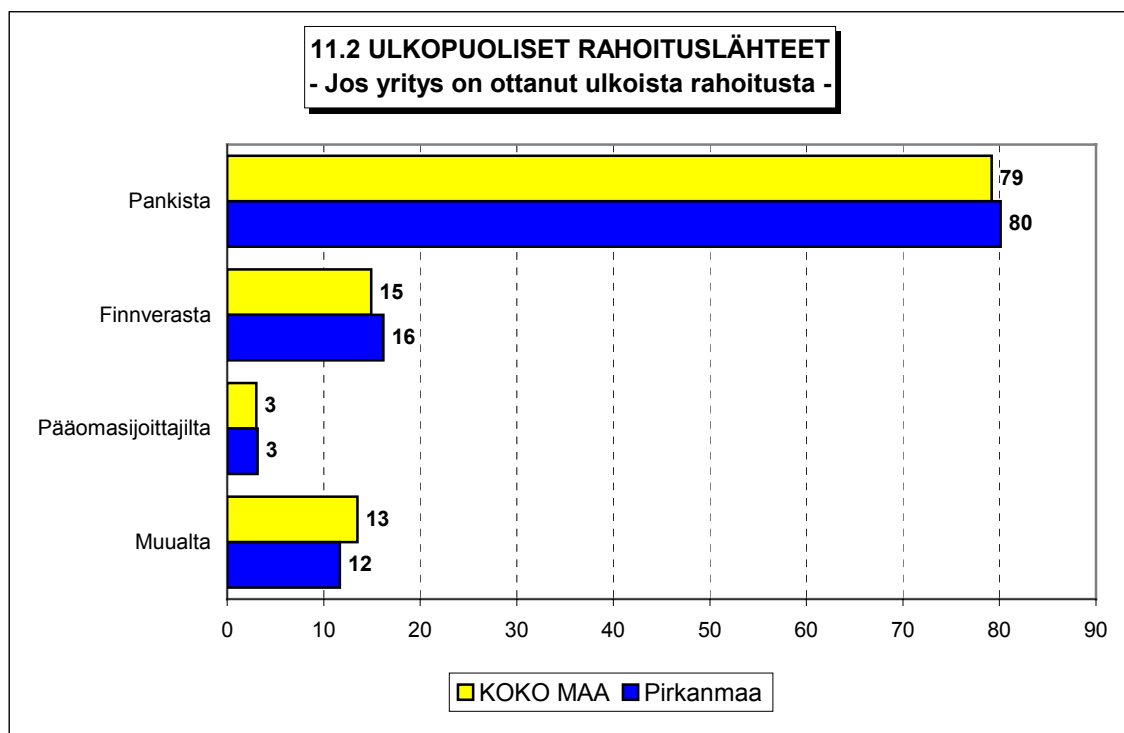

11 Pk-yritysten rahoitus

Pirkanmaalla ja koko maassa toimivista pk-yrityksistä 29 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Pirkanmaan pk-yritykset ovat useimmiten hankkineet ulkoisen rahoituksen pankista (80 %) ja Finnverasta (16 %).

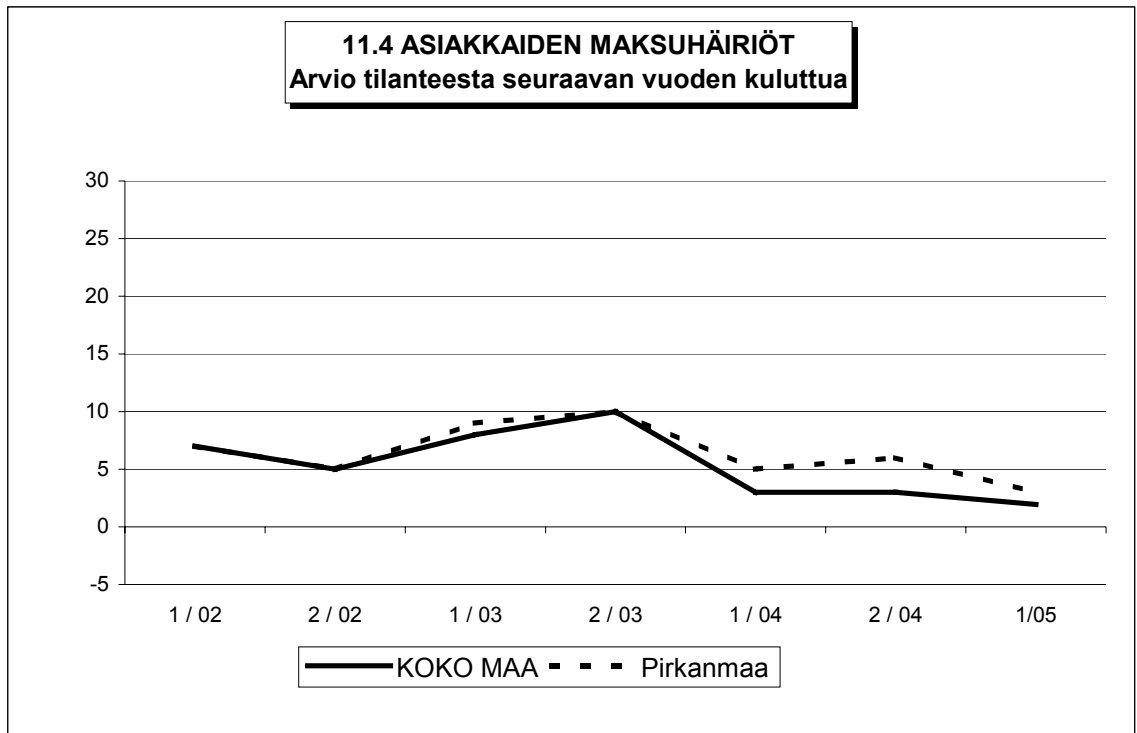
Alueen pk-yrityksistä kasvun rahoitusta tarvitsee noin joka kolmas yritys. Koko maassa vastaava luku on 30 prosenttia. Kasvun rahoitusta Pirkanmaan pk-yritykset aikovat hankkia useimmiten pankista (66 %) ja Finnverasta (28 %). Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa joka viides Pirkanmaalla ja koko maassa toimiva pk-yritys.

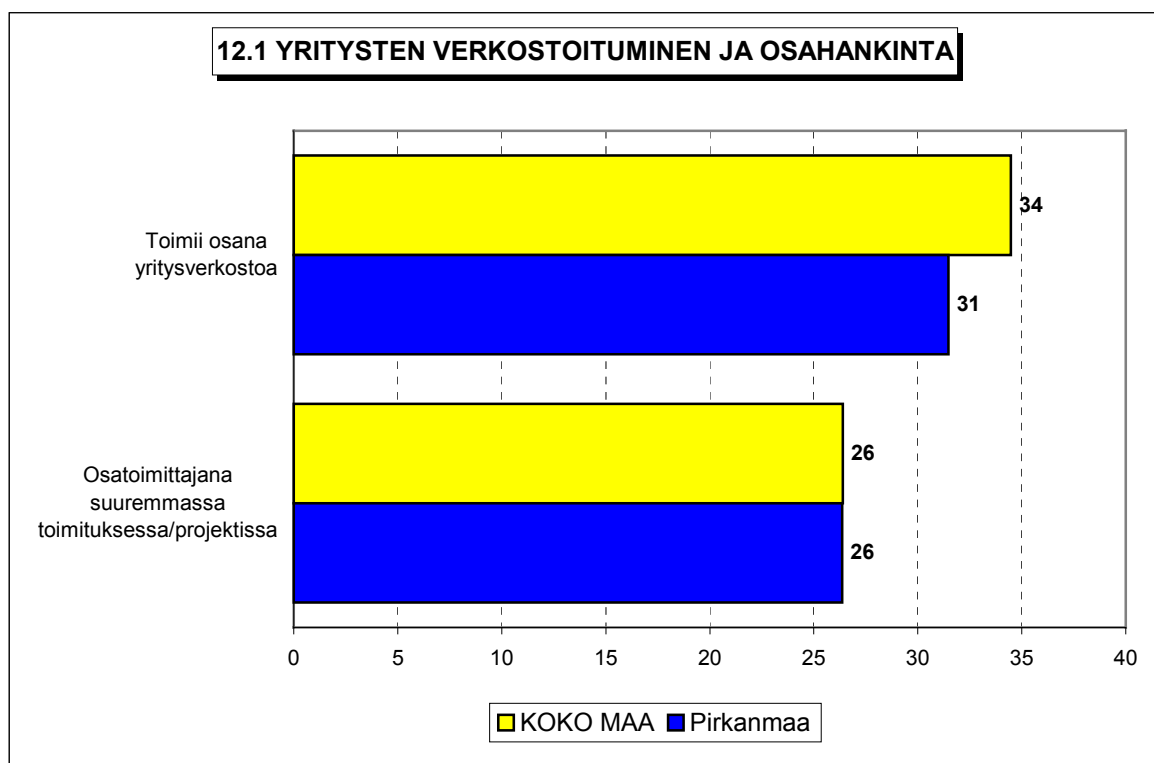
Taulukko 11: Hankaluudet ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä

%-osuudet yrityksistä, joiden kasvu tarvitsee ulkopuolista rahoitusta	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
TULEEKO RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISESSÄ HANKALUUKSIA TAI VAIKEUKSIA		
Ei	74	77
Kyllä	20	19
Ei osaa sanoa	6	5

12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta

Pirkanmaan pk-yrityksistä lähes joka kolmas (31 %) toimii osana yritysverkostoa tai muuta tiivistä yhteenliittymää tai ketjua. Alueen pk-yrityksistä 26 prosenttia toimii osatoimittajana jossain suuremmassa toimituksessa tai projektissa. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yritykset kuuluvat muun maan pk-yrityksiä harvemmin yritysverkostoihin. Pirkanmaan ja koko maan pk-yritykset toimivat yhtä usein osatoimittajina suuremmissa toimituksissa tai projekteissa.

Pääkonttorit

Helsinki

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailta

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre, toimisto 419/Finpro
RUS-197046 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

**Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry -
Kust-Österbottens Företagare rf**
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

Satakunnan Yrittäjät ry
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry
Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi